

## **Bố của Xi-mông (Trích)**

G.đơ Mô-pa-xăng

### **I. Kiến thức cơ bản**

• **Tác giả:** *Guy đơ Mô-pa-xăng (1850-1893) là nhà văn Pháp. Tuy chỉ sống hơn 40 tuổi, ông đã sáng tác khối lượng tác phẩm lớn gồm một số tiểu thuyết như: Một cuộc đời, Ông bạn đẹp,... và đặc biệt là hơn ba trăm truyện ngắn. Các tác phẩm của ông phản ánh sâu sắc nhiều phương diện của xã hội Pháp nửa cuối thế kỉ XIX.*

• **Tác phẩm:** *Văn bản **Bố của Xi-mông** trích truyện ngắn cùng tên. Chị Blăng-sốt trong truyện này bị một người đàn ông lừa dối, sinh ra Xi-mông. Vì vậy, Xi-mông trở thành một đứa trẻ không có bố dưới con mắt mọi người. Truyện bắt đầu khi Xi-mông lúc đó khoảng bảy, tám tuổi, lần đầu tiên đến trường bị đám học trò chế giễu là không có bố. Em buồn bực lang thang ra bờ sông, chỉ muốn chết cho xong. Đoạn trích kể những sự việc tiếp theo.*

• *Nhà văn Guy-đơ Mô-pa-xăng đã thể hiện sắc nét diễn biến tâm trạng của ba nhân vật Xi-mông, Blăng-sốt, Phi-líp trong đoạn trích **Bố của Xi-mông**, qua đó nhắc nhở chúng ta về lòng thương yêu bè bạn, mở rộng ra lòng thương yêu con người, sự thông cảm với những nỗi đau hoặc lỡ lầm của người khác.*

### **II. Hướng dẫn đọc hiểu văn bản**

**Câu 1. Hãy xác định từng phần nếu chia bài văn trên thành bốn phần căn cứ vào diễn biến của truyện.**

Căn cứ vào diễn biến của câu chuyện có thể chia ra làm bốn phần:

- + *Phần một* (từ đầu đến “mà chỉ khóc hoài”): nỗi tuyệt vọng của Xi-mông.
- + *Phần hai* (tiếp theo cho đến một ông bố”): sự gặp gỡ giữa bác Phi-líp và Xi-mông.
- + *phần ba* (tiếp theo cho đến “bỏ đi rất nhanh”): bác Phi-líp đưa Xi-mông về nhà và nhận làm bố của em.
- + *Phần bốn* (còn lại): lời tuyên bố của Xi-mông với bạn bè.

**Câu 2. Xi-mông đau đớn vì sao? Nỗi đau đớn ấy được nhà văn khắc hoạ như thế nào qua những ý nghĩ, sự bộc lộ tâm trạng và cách nói năng của em trong bài văn**

+ **Cảnh ngộ của Xi-mông:** Cậu bé bị bạn bè bắt nạt, đánh đập và sỉ nhục vì cậu không có bố: “Chúng nó đánh cháu... vì... cháu... cháu... không có bố... không có bố”. Đối với Xi-mông bố không chỉ là điểm tựa mà còn là danh dự. Bởi vậy cậu khát khao có bố vô cùng

+ **Nỗi đau đớn của Xi-mông:** Ta thấy cậu bé Xi-mông trong truyện luôn luôn đắm nước mắt nước mắt bao giờ cũng thể hiện của sự đau khổ, vì không có bố mà Xi-mông đã: “Muốn nhảy sông cho chết đuối” sự tuyệt vọng đến đỉnh điểm. Em ra bờ sông nằm khóc, em chỉ lãng quên chốc lát khi đuối bắt chú nhái và liên tưởng tới một thứ đồ chơi làm bằng thanh gỗ (tâm lí rất trẻ thơ). Khi trả lời với bác Phi-líp mắt em đầm lệ giọng nghẹn ngào; khi về tới nhà em nhảy lên ôm lấy cổ mẹ, lại và khóc. Có bố, đối với Xi-mông là một khát khao cháy bỏng em đã hỏi bác Phi-líp thật đột ngột bất ngờ và cũng thật khẩn thiết: “- Bác có muốn làm bố cháu không?”

+ **Thái độ của Xi-mông sau khi có bố:** Sau khi được bác Phi-líp đồng ý nhận làm bố, Xi-mông đã đến trường với thái độ tự tin khác hẳn. Xi-mông đã quát vào mặt như ném một hòn đá những kẻ trêu chọc mình: “Bố tạo ấy à, bố tạo tên là Phi-líp”. Em đã dám đưa mắt thách thức chúng sẵn sàng chịu hành hạ chứ không bỏ chạy như trước đây. Có bố đã cho em sức mạnh, cho em sự tự tin và lòng can đảm. Qua nỗi đau đớn và khát khao của Xi-mông ta thấy rằng được có bố và có mẹ niềm hạnh phúc thật giản dị nhưng to lớn vô cùng của con người.

**Câu 3. Qua hình ảnh ngôi nhà của chị Blăng-sốt, thái độ của chị đối với khách và nỗi lòng của chị khi nghe con nói, chứng minh chị Blăng-sốt chẳng qua vì lầm lỡ mà sinh ra Xi-mông, chứ căn bản chỉ là người tốt.**

+ **Cảm nhận ban đầu:** Thoạt đầu nghe những lời nói nghẹn ngào của Xi-mông: “Cháu không có bố” và cả ý nghĩ của bác Phi-líp “bác cũng đã mong manh biết chuyện chị. Một tuổi xuân đã lầm lỡ rất có thể sẽ lầm lỡ lần nữa” ta cứ ngỡ rằng chị Blăng-sốt là một người phụ nữ thiếu đứng đắn, không đức hạnh, nhưng thực sự không phải như thế.

+ **Chân dung của chị Blăng-sốt:** Bản chất của chị Blăng-sốt được nhà văn khắc họa qua những biểu hiện sau:

- *Ngôi nhà của chị:* “Một ngôi nhà nhỏ quét vôi trắng hết sức sạch sẽ” dù có nghèo nhưng chị vẫn giữ phẩm cách của mình. Sự sạch sẽ bao giờ cũng thể hiện tính cách của người phụ nữ.

- *Thái độ của chị đối với khách:* Khi đến nhà chị bác Phi-líp với ý nghĩ “rất có thể làm lỡ lần nữa” nhưng bác đã làm: “cô gái cao lớn xanh xao đứng nghiêm nghị trước cửa nhà mình, như muốn cấm đàn ông bước qua ngưỡng cửa ngôi nhà nơi chị đã bị một kẻ khác lừa dối” đã làm cho bác thay đổi thái độ và trở nên lúng túng vì bác bỗng nhận ra rằng không thể bốn cọt với một cô gái như thế.

- *Nỗi lòng của chị khi nghe con nói:* Khi nghe con nói “chúng nó đánh con tại con không có bố” “chị đã đau đớn đến tận xương tuỷ ôm con vào lòng hôn lấy hôn để, nước mắt lăn chã tuôn rơi”, chị đã “hồ thẹn lặng ngắt, quần quai hai tay ôm ngực dựa vào tường” khi Xi-mông hỏi bác Phi-líp “bác có muốn làm bố cháu không?”. Đó là nỗi đau đớn của người phụ nữ có lòng tự trọng, con trẻ đã không hiểu hết nỗi đau của lòng mẹ.

**Câu 4. Nêu lên diễn biến tâm trạng của Phi-líp qua các giai đoạn: Khi gặp Xi-mông, trên đường đưa Xi-mông về nhà, khi gặp chị Blăng-sốt, lúc đối đáp với Xi-mông.**

“Bác thợ Phi-líp là điểm tựa cho câu chuyện thương tâm mà thật âm áp tình người. Hình như trên một phương diện nào đó, con người bình thường vô danh này là lương tâm của nhân loại”. (Lê Bảo)

+ **Diễn biến tâm trạng của bác Phi-líp khi gặp Xi-Mông:** Nhìn ngoại hình của bác Phi-líp “cao lớn, râu tóc đen quăn” đã tạo ấn tượng về sự mạnh mẽ vững chãi. Khi thấy Xi-mông ngồi khóc bên bờ sông, mặc dù Xi-mông chỉ là đứa bé nhưng bác đã không bỏ qua. Câu hỏi đầu tiên của bác đối với Xi-mông thật âu yếm biết bao: “Có điều gì làm cho cháu phiền muộn thế cháu ơi?”. Thật nồng hậu và âm áp, nó đã làm cho cậu bé vui đi phần nào nỗi buồn đau của mình.

+ **Diễn biến tâm trạng của bác Phi-líp khi gặp chị Blăng-sốt:** Bác đưa cậu bé về nhà cho mẹ, không phải là bác không có ý định đùa cợt với người phụ nữ đã có lần làm lỡ. Thế nhưng khi gặp chị Blăng-sốt bác biết mình phải dừng lại ở chỗ nào. Nhìn thái độ của Blăng-sốt bác biết chị là người tốt, không phải là nơi để mình bốn cọt.

+ **Khi đối đáp với Xi-mông:** Trước yêu cầu thúc bách của Xi-mông bác đồng ý nhận làm cha của cậu bé. Tấm lòng nhân hậu của bác đã cứu nguy cho cuộc đời của Xi-mông và sưởi ấm cho cuộc đời của chị Blăng-sốt: “Bác công nhân nhắc bỗng em lên hôn vào má” có gì đáng yêu hơn thế.

### **III. Tư liệu tham khảo**

Câu chuyện đề cập đến một mối quan hệ rất cơ bản trong đời sống xã hội, đời sống gia đình: quan hệ cha – con. Một quan hệ phải có tất yếu nhưng lại là điều bí ẩn trong cuộc đời của mẹ con Xi-mông. Cái ẩn số đó đã trở thành nhu cầu bức bách cần được giải đáp khi Xi-mông bị bạn bè đánh chỉ vì em không có bố. Và cũng chỉ khi đó, Xi-mông mới thực sự biết rằng nó “không có bố”. Từ nhỏ đến giờ, em sống trong tình thương của mẹ. Không có ông bố nào xuất hiện trong đoạn đời đó. Tuổi thơ cứ bình thản trôi đi và Xi-mông mặc nhiên không cần tới bố cho tới khi bị bạn bè đánh.

Người đọc ngạc nhiên đến sững sờ khi Xi-mông bị đánh chỉ vì một điều mà em không có, và dường như cũng không cần thiết trong những năm tháng vừa qua. Xi-mông bỗng nhiên trở thành người có lỗi vì một điều từ trước đến nay em không hề biết. Lòng tự ái bị tổn thương - Xi-mông ảm ức, buồn, tủi thân và giận dữ. Cái “cảm giác uể oải” lại xuất hiện sau khi khóc lóc và ngủ trên thảm cỏ êm, dưới nắng ấm bên cạnh dòng “nước lấp lánh như gương”. Đây là chỗ chơi mà em rất quen thuộc. Trong cái tĩnh lặng và âm áp của ánh sáng, khí trời, cây cỏ ấy, một chú nhái nhỏ nhỏ hiện ra và lập tức thu hút sự chú ý của Xi-mông. Niềm vui trẻ thơ trỗi dậy. Trò đuổi bắt bắt đầu và chỉ chấm dứt khi Xi-mông bắt được chú nhái. Nhưng thắng lợi dường như không tạo ra một sự an ủi nào cho chú bé. Hình ảnh con nhái bị cầm tù trong tay gọi cho chú bé hình ảnh ngôi nhà của mình khiến cho em trở nên “buồn vô cùng”. Và thế là Xi-mông òa lên khóc. Chú bé rung lên, quỳ xuống và lại đọc kinh một cách vô thức, như một cái máy. Để rồi không đọc hết bài kinh, xung quanh nhoà đi và em khóc nức nở. Tiếng khóc bật lên trong nắng ấm mặt trời, giữa không gian tĩnh lặng.

Tiếng khóc của chú tạo ra một sự gặp gỡ “bỗng nhiên” giữa chú và một bác công nhân cao lớn, râu tóc đen, quăn. Cái vẻ cao lớn nhưng không dữ dằn, cái màu đen của râu tóc cũng như hình dạng của chúng không che khuất cái vẻ nhân hậu toát ra từ bác. Câu hỏi của bác đưa Xi-mông trở lại trạng thái ban đầu, trạng thái uất ức: bị bạn đánh vì không có bố. Bác công nhận lại vô tình khẳng định thêm một điều mà Xi-mông đang không muốn biết: “ai mà chẳng có bố”. Sự đau khổ của chú bé lại trỗi dậy, nặng nề hơn, chú “nói tiếp một cách khó khăn, giữa những tiếng nấc buồn tủi: Cháu... cháu không có bố”.

Sự đau khổ không thể bù đắp của người mẹ và sự khó xử không thể an ủi của bác công nhân đã được chú bé Xi-mông chủ động phá đi bằng một đề nghị cũng rất ngây thơ trong trắng: “Bác có muốn làm bố cháu không?”. Chú bé có hiểu bố là thế nào đâu! Tất cả đều được sắp đặt và phát triển theo lôgic của tuổi thơ, không pha tạp không toan tính. Song

giải pháp tháo gỡ tình huống mà chú bé đặt ra khiến cho mọi thứ đều im lặng như tờ. Ở đó, người mẹ hổ thẹn, lặng ngắt và quẩn quại dựa vào tường, hai tay ôm vào ngực”. Đứa bé chưa hiểu nỗi khổ đau của mẹ. Đối với Xi-mông mọi cái chưa có thì cần phải có. Sự vật trong suy nghĩ và dưới con mắt của em thật đơn giản rõ ràng: “Nếu bác không muốn cháu sẽ quay ra sông chết đuối”. Bởi lẽ không có bố “thì ngày mai đi học lại bị bạn đánh nữa”. Logic của trẻ thơ là như vậy.

Sự im lặng của người đàn bà chìm trong đau khổ với khao khát của đứa bé muốn thoát khỏi đòn roi vô lí của bạn bè đã khiến bác công nhận đôi thái độ. Bác công nhận cười đáp như chuyện đùa: “Có chứ bác muốn chứ”. Xi-mông hỏi tên người đàn ông để trả lời “chúng nó khi chúng nó muốn biết tên”.

Đối với Xi-mông mọi việc được an ủi, em “ghi nhớ cái tên ấy trong óc” rồi “hết cả buồn”, chú bé coi như mình đã làm xong một việc và đưa ra giao ước cũng rất trẻ con: “Thế nhé! Bác Phi-líp, bác là bố cháu”.

Một quan hệ được xác lập ngay thơ và giản dị vô cùng cần thiết đối với Xi-mông. Song đối với bác Phi-líp và mẹ của nó thì không đơn giản một chút nào. Mẹ nó hoàn toàn không nói im lặng chứng kiến những gì đã xảy ra và chìm vào chiều sâu của bức tranh – dựa hẳn và hoà tan vào bức tường trắng như để làm nền cho bức tranh trên đó có đứa con đang nói và bác công nhân đang nghe chuyện. Bản thân bác công nhân cũng không nói được gì hơn trước sự trong sáng ngây thơ của chú bé. Im lặng là vàng nhưng sự im lặng được biểu cảm trạng thái hành động: “Bác công nhân nhắc bồng em lên, đột ngột hôn vào hai má em, rồi sải từng bước dài, bỏ đi rất nhanh. Các hành động nhanh chóng, dứt khoát đầy tự tin và thể hiện sự đồng cảm lớn lao. Các hành động đó tạo ra ấn tượng mạnh, khẳng định phẩm chất nhân hậu của người thợ này, đồng thời củng cố niềm tin cho chú bé, cho dù chú vẫn chưa hiểu được bố là gì?

Cho dù bố là gì đi nữa, chú bé Xi-mông đã có quyền khẳng định với bạn bè “bố tạo tên là Phi-líp” và trong sự la hét của đám học trò “Phi-líp là gì?”... Phi-líp nào? Phi-líp là cái gì?... Mày lấy đâu ra Phi-líp của mày thế? Thì Xi-mông vẫn một mực tin tưởng sắt đá là em sẽ có bố và “Bố của Xi-mông là Phi-líp”.

Câu chuyện được kể lại một cách mạch lạc, chủ động, không rườm rà. Tất cả đều xoay quanh một số đối thoại không nhiều giữa Xi-mông và bác công nhân; xoay quanh mối quan hệ: có bố - không có bố. Quan hệ có - không đó được xây dựng và phát triển theo lôgic của trẻ thơ, không cường điệu, không pha tạp. Tất cả đều hồn nhiên ngây thơ và

Xi-mông đã hiện ra một cách ngộ nghĩnh đáng yêu. Đó cũng là chất keo quý giá gắn kết mọi người trong xã hội lại, nó xoa dịu nỗi đau của người này, đưa lại yêu thương cho người kia. Bố của Xi-mông là câu chuyện về một mảnh đời đặc biệt của trẻ thơ, là lời nhắn nhủ mọi người hãy biết cảm thông, chia sẻ nỗi đau của con người chẳng may lầm lỗi.

(Theo Lê Nguyên Cẩn – Phân tích bình giảng tác phẩm văn học nước ngoài)

Xem tiếp tài liệu tại: <https://vndoc.com/tai-lieu-hoc-tap-lop-9>